

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
 izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 14. uri / Velja mesečno prejemnik
 v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
 sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.400

Italijanske čete prodirajo dalje

Na severnem bojišču so Italijani zasedli mesto Antalo - Na južnem bojišču se naglo približujejo Džidžigi in Hararju - Le na vzhodu je akcija Italijanov likvidirana - Kaj bodo storili Abesinci?

Nadaljevanje pohoda na severu

LONDON, 12. novembra. O zavzetju Makale je sedaj dokončno ugotovljeno, da je padla brez vsakega abesinskega odpora. Vest o krvavih bojih za to mesto so bila docela izmišljena. Vršili so se le manjši spopadi z abesinskimi četniškimi oddelki severno od mesta. Izgube so bile zaradi tega na obeh straneh minimalne. Italijani se po zasedbi Makale, kakor se je pričakovalo, niso ustavili, ampak prodirajo dalje in so zasedli mesto Antalo. Desno krilo italijanske vojske je pa prodrlo do reke Takaze in usmerilo svoje prodiranje v pravcu Tanskega jezera, ki leži nekaj 100 km južno od sedanje fronte. »Timesov« dopisnik poroča, da so prednje čete prvega italijanskega armadnega zbora dosegle južno od Makale do Celikona in Targabata. Napredovanje Italijanov je bilo tu zelo nežavno, ker je ozemlje vulkansko. Italijani so pa takoj pričeli graditi ceste in pripravljati nadaljnje prodiranje. Prodiranje Italijanov na desnem krilu ogroža severne postojanke rasa Sejuma, ki se to morale najbrže umakniti, da ne bodo obkoljene.

Proti Džidžigi in Hararju

LONDON, 12. novembra. Italijanska ofenziva na jugu se nadaljuje. Italijanske čete nadaljujejo svoj pohod iz Sasabaneha proti Džidžigi. Splošno se pričakuje, da bodo že v najkrajšem času trčile na abesinske čete, ki se bodo pred Džidžigo in Hararjem govtovo postavile Italijanom v bran, ker ni verjetno, da bi Abesinci pustili Italijanom brez boja, da jim preprečejo karavanske ceste in železnico, ki jih edina veže z morjem in jim omogoča dobavo orožja in municije s te strani. Presekavanje železniške proge bi pa omogočilo pri nadaljnjem razvoju tudi stik severne in južne italijanske vojske, dasi bi morali v ta namen Italijani prevalliti več sto kilometrov skrajno neugodnega puščavskega ozemlja. Prav na vzhodni fronti so pa Italijani v zadnjih dneh docela opustili vsako nadaljnjo akcijo. Italijanska vojska, štejoča okoli 10.000 mož, je silno oslabiljena in izmučena zapustila abesinsko ozemlje in se vrnila v Asab ob Rdečem morju.

PARIZ, 12. novembra. Po poročilih iz vzhodne Afrike prodirajo Italijani na jugu dalje. Pričakuje se, da bodo v kratkem zavzeli tudi Džidžigo.

Nezadovoljstvo v Abesiniji?

PARIZ, 12. novembra. Preko Džibutija prihajajo vesti o vedno večjem nezadovoljstvu, ki se letova Abesincev zaradi zogibanja pred spopadi z Italijani. Abesinski vojaki zahtevajo odločno, da se enkrat spuste v boj z italijanskimi četami, ker ne morejo več mirno trpeti, tako zasedajo Italijani brez bojev ogromne abesinske pokrajine. Nezadovoljstvo se je pojavilo zlasti na jugu, kjer so po uradno nepotrjeni vesti nezadovoljstvo že umorili rasa Nasibuja. Glede severnega bojišča se pa poroča, da je omogočilo italijansko prodiranje proti Makali in

južno od nje nesoglasje, ki je nastalo med rasom Sejumm in rasom Kaso, ki je onemogočilo tudi pravočasni sliki obeh armad. Položaj abesinskih vojsk je sploh skrajno nejasen in nihče ne ve, kje so zbrane in kaj nameravajo. Niti italijanska letala, ki krožijo neprestano nad abesinskim ozemljem, si ne morejo ustvariti prave podobe.

V Adis Abebi so mirni

ADIS ABEBA, 12. novembra. Dasi se vrši v zadnjem času prodiranje Italija-

nov v Abesinijo zelo naglo, v tukajšnjih vladnih krogih vendarle ne kažejo nobene zaskrbljenosti. Z merodajnega mesta se zatrjuje, da je vse v redu in je umik abesinskih čet brez boja le izvrševanje ukazov po določenem načrtu in natanko ugotovljeni taktiki. Z druge strani se pa zatrjuje, da bodo abesinske čete v kratkem vendarle nastopile in se spoprijete z italijanskimi. To se bo pa najbrže zgodilo šele po 18. t. m., ko stopijo v veljavo sankcije proti Italiji.

Italijanska nota proti sankcijam

Italija je poslala Angliji, Franciji in Ameriki protestne note, v katerih grozi s prekinitvijo trgovinskih pogodb

LONDON, 12. novembra. Italijanski poslanik Grandi je izročil v angleškem zunanjem ministrstvu protestno noto proti uvedbi gospodarskih sankcij. Noto bodo tu pozorno proučili, a odgovorili najbrže ne bodo. »Daily Mail« poroča, da bo danes obiskal angleški poslanik sir Drummond Mussolinija in mu še enkrat obrazložil stališče Anglije. Uspeha pa od tega ne pričakujejo. Italijansko-angleški odnosi se v zadnjih dneh ne le niso izboljšali, ampak še poslabšali.

PARIZ, 12. novembra. Italijanski poslanik Cerutti je izročil včeraj Lavalu protestno noto proti sankcijam, v kateri grozi Italija z razveljavitvijo trgovinske pogodbe.

WASHINGTON, 12. novembra. Italijanski poslanik je izročil tudi tu protestno noto proti sankcijam, vendar je pa besedilo te note Ameriki drugačno kot drugim državam, ker postopa Amerika enako proti Italiji kot proti Abesiniji.

RIM, 12. novembra. O vsebini italijanske note, izročene v Londonu, Washingtonu in Parizu proti sankcijam se izve,

da je zelo ostra in grozi, da bo Italija anulirala vse trgovinske in druge gospodarske pogodbe z vsem državam, ki se pridružijo sankcijam. Nobenega dvoma ni, da bo iz tega nastala dalekosežna gospodarska vojna.

LONDON, 12. novembra. »Times« se bavi na uvodnem mestu z abesinskim vprašanjem in pravijo, da je 50 držav sklenilo napraviti odločne korake za zaključitev vojne. Italija ne sme pozabiti na sodelovanje s Francijo in Anglijo v svetovni vojni in na to, da je takratna velika skupna zmaga bila izvojevana zato, da se v bodočnosti prepreči vsako novo vojskovanje. Ako Italija ne bo spremenila svojega stališča, bo dobila odgovor prej, kakor pričakuje. Francija in Anglija sta danes res še pripravljene najti v okviru Društva narodov možnost sporazuma, ki bi bil sprejemljiv tako za Italijo, kakor Abesinijo in Društvo narodov. Ako pa bi Italija to dobro voljo odklonila, bi mogli slediti dogodki, ki si jih ne želi nobena država, ki je prijateljica Italije.

Tekma za prijateljstvo Nemčije

Angleži ponujajo Nemčiji še večje koncesije kakor Italijani — Izročitev Avstrije in vrnitev kolonij?

PARIZ, 12. novembra. Italijanske ponudbe Nemčiji so sprožile novo živahno akcijo s strani Anglije in Francije, katere namen je prekrizati Italiji njene načrte in ustvariti novo četverozevo med Anglijo, Francijo, Belgijo in Nemčijo. Akcijo vodi angleška diplomacija, ki ponuja Nemčiji mnogo večje koncesije, kakor Italija. Zdi se, da je tudi na zahodu Evrope zmagalo prepričanje, da samostojnosti Avstrije ne bo mogoče ohraniti in je zaradi tega bolje, da se to vprašanje likvidira sporazumno in tako, da se Nemčija s tem naveže na zahodne vele-sile. Mimo tega je v ozadju tudi vprašanje vrnitve nekaterih nemških kolonij. Pričakuje se, da bo Hitlerjev odpo-

slanec von Ribbentrop prispel v kratkem v Pariz, da se osebno posvetuje z Lavalom in drugimi francoskimi državnik, na katere pritiskajo iz Londona z vso energijo, da sprejmejo londonske načrte. Anglija in Francija bi bili tudi pripravljene omogočiti Nemčiji častno vrnitev v Društvo narodov, ki bi se v ta namen reorganiziralo. Vse kaže, da bo italijansko-abesinski konflikt silno pospešil razvoj in razčiščenje položaja v Evropi. V Nemčiji spremljajo te akcije z velikim zanimanjem, vendar pa premišljeno in rezervirano, ker se zavedajo, da je sedaj Nemčija potrebna prav tako Italiji, kakor Angliji in bo mogla iz tega položaja izvleči zase največ koristi.

Zagonetnost abesinske bojne taktike

Italijansko prodiranje v Abesinijo je bilo doslej prav za prav le korakanje v kolonah brez resnega abesinskega odpora — Kaj nameravajo Abesinci?

Italijansko prodiranje v Abesinijo ne do neke mere celo Italijane same. Ko so preseneča le svetovne javnosti, ampak italijanske čete zasedle tri severna ti-

grejska mesta Adigrat, Oduo in Aksum skoraj brez vsakih bojev, se je odločno zatrjevalo, da se bodo Abesinci južno od te črte, zlasti pa pri Makali postavili odločno v bran. Toda to se ni zgodilo. Tudi druga italijanska »ofenziva« ni nalletela nikjer na resnejši odpor, zlasti pa se Italijani do danes še niti enkrat niso spopadli z rednimi in moderno izvežbanimi ter oboroženimi abesinskimi četami. Tako so prodrli na severu do Antala, t. j. 140 km zračne črte globoko v Abesinijo in zasedli okoli 10.000 km² abesinskega ozemlja (Dravska banovina meri okoli 16.000 km²), z neverjetno lahkoto in uprav neznatnimi izgubami. Saj je več vojakov zbolelo, kakor jih je bilo ranjenih. Kjer so se pa le vršili boji z abesinskimi četniki, so jih izbojevali skoraj izključno askarji, t. j. eritrejski domačinski vojaki, ne pravi Italijani iz Italije.

Skoraj čisto tako izgleda tudi italijansko prodiranje na jugu, iz Somalije. Italijanske — večinoma zopet somalske domačinske — čete so v zadnjih dneh zavzele Gorahej in Sasabaneh, kar pomeni, da so tu oddaljene od stare abesinsko-somalske meje že okoli 340 km zračne črte. Do Džidžige imajo tu le še okoli 190 km, do Hararja pa 235 km. 80 km nad Hararjem pa teče že železnica Džibuti—Adis Abeba! Trdilo se je, da bodo Abesinci odločno branili Gorahej, v resnici so ga pa zapustili skoraj brez vsakega odpora. Prav tako ni bilo nikjer tiste protiofenzive rasa Nasibuja in rasa Doste, o kateri se je na jugu tolikokrat in toliko govorilo. Napovedovani večji boji se niso vršili. Abesinci so se umikali s položajev na položaje in je tako to italijansko prodiranje v Abesinijo na severu in na jugu — ako odštejemo klimatske in terenske težkoče — prav za prav prijeten sprehod v sovražnikovo deželo.

Kaj tiči za tem? Je to le abesinska taktika? Ali pa Abesinci za resne spopade z Italijani morda še niso pripravljene zaradi še nedovršene koncentracije, odnosno pomanjkanja modernega orožja ter municije. Tretja možnost bi bila nesoglasja med posameznimi fevdalnimi poglavarji in armadnimi poveljniki. Resnice vsaj zaenkrat še ni mogoče dognati. Na vsak način pa je dejstvo, da je ozemlje med črto Aksum—Adua—Adigrat in Makalo tako, da bi se bili Abesinci prav lahko z uspehom postavili v bran italijanskemu prodiranju. Saj so tu Italijani prodirali večinoma kar po dolinah v pohodnih kolonah. Res pa je tudi, da se šele od Makale proti jugu pričinja ozemlje le dvigati in doseže v vrhu Ras Dasan 4620 m v vrhu Abune Adagi pa 3411 m. Na jugu se pa pričinja gorski vzponi šele med Sasabanehom in Džidžigo. Čakajo Abesinci na spopad na severu in jugu v teh gorah? Hočejo ponoviti l. 1896?

Toda takrat Italijani niso imeli letal, tankov in težkih topov in so bili v ogromni manjšini napram Abesincem. Mimo tega takrat za seboj niso gradili dovoznih cest. Vreči Italijane z enim sunkom nazaj, menda ne bi bilo sedaj tako lahko. Postopanje Abesincev je zaradi tega zagonetno. To zagonetko bodo razkrili šele prihodnji tedni.

MARIBORSKA GLASBENA MATICA.

G. dr. Ljudevit Poljanec je preklcal svoj odstop in je zopet prevzel posle predsednika mariborske Glasbene Matice. S tem je krize v matičnem vodstvu konec.

Problemi naše meje

Kaj je z osnovno šolo v Cirknici?

Ozkostrčno in pogrešno naziranje nekaterih Šentiljčanov — Za novo šolo v Cirknici nujno govore vzgojni, nacionalni in socialni momenti

Koliko črnila se je že prelilo zaradi uboge naše severne meje! Koliko pa ga se bo še prelilo zaradi njenih perečih problemov. Sicer pa je vsa naša severna meja en sam velik problem, ki ga zmanjšujemo, dokler ne bo prišlo razumevanje od zgoraj. Mi sami naše severne meje ne bomo rešili in je vse naše narodno-obrambno prizadevanje Sisifovo delo. Čigava, če ne države dolžnost je, da gradi na meji trdne in odporne mejnike, ki naj v vseh časih odbijajo grabeljivost sosedov, da gradi na meji domove kulture in prosvete, v katerih se vzgaja mladi rod prežet narodne samozavesti, dolžnost države je, da nacionalno in gospodarsko dviga obmejni narod, da mu pomaga na tako višino, s katere bo s ponosom gledal na svojo moč in veličino ter s pomilovanjem zrl preko meje. Šele ko bo država storila svojo dolžnost bo rodilo naše narodno-obrambno delo zaželjene uspehe.

Med neštetiimi drugimi obmejnimi vprašanji je tudi vprašanje nove šole v Cirknici. Že pred vojno je strupeni potujčevalec »Sulferaj« nabral okrog 25.000 gld in nameraval zgraditi v Cirknici potrebno šolo. Toda svetovna vojna je prekrizala njegove namene. Že takrat je prevladovalo mnenje, da je šola v Cirknici nujno potrebna, ker imajo otroci predolgo pot v šentiljsko šolo. Šentiljski šolski okoliš obsega namreč pet bivših nekomasiranih občin, in sicer: Št. Ili, Ceršak, Selnico, Cirknico in Zg. Dobrenje. Nad 7 km daleč imajo nekateri otroci do šentiljske šole.

Vprašanje nove šole v Cirknici pa je od leta do leta postajalo nujnejše. Krajevna šolska odbora v Št. Iliju in Jarenini sta o tem temeljito razpravljala na mnogih sejah in se zedinila v sklepih, da je nova šola v Cirknici potrebna, ker bi bili z novo šolo razbremenjeni šoli v Št. Iliju in Jarenini. Zaradi naraščajočega števila otrok bi se morali obe šoli povečati vsaj za en razred, toda namen ne bi bil dosežen. Zato je sklep krajavnega šolskega odbora v principu odobril tudi občinski odbor v Št. Iliju, s pripombo, da se zaradi nove šole v Cirknici ne sme preobremeniti občinski proračun. Zadevo je obravnavaj tudi že banovinski šolski odbor in odločil, da je nova šola v Cirknici potrebna, da so dani vsi pogoji in naj se zato otvori.

Realizacija načrta pa niti ni zvezana

s prevelikimi stroški. Ob državni cesti Maribor—Št. Ili blizu cirkniške postaje stoji znana Murčeva gostilna, ki bi se dala z manjšimi adaptacijami preurediti v šolsko poslopje. Stavba je enonadstropna in lepa. Ima dve južni sobi po 10 metrov dolgi, 6 široki in 3 in pol metra visoki. Za stavbo je prostorno dvorišče z lepim vrtom, drvarnico in drugimi objekti. Ker so temelji močni, bi se stavba tudi lahko pozneje nadzidala. V pritličju je velika kuhinja, ki bi služila kaj lahko gospodinjski-nadaljevalni šoli. Zaenkrat bi se lahko namestila v zgradbi dva, pa tudi trije razredi, v katerih bi bilo prostora za 120 otrok, ki bi prišli v poštev za novo šolo v Cirknici. Preureditveni stroški so preračunani na okroglo 30.000 dinarjev in je pripravljena banska uprava prispevati 10.000 Din. Stroški za realizacijo načrta za šolo v Cirknici niso torej nobena ovira. Naj še omenimo, da bi v novi šoli bilo tudi lepo dvosobno stanovanje za upravitelja in samska soba za učitelja ali učiteljico. Kritje za preureditvene stroške pa bi se našlo v bodočih proračunih.

Ko so dani tako vsi pogoji za novo šolo v Cirknici je zelo ozkostrčno in ponacionalni, vzgojni in socialni momenti naše severne meje, pa so se našli ljudje, ki so pričeli rovariti proti načrtu. Ko je banska uprava poslala svojo odločbo, je o njej razpravljaj šentiljski občinski odbor in sklenil poslati priziv proti odločbi ministrstvu. Stališče, ki ga je zavzel šentiljski občinski odbor proti novi šoli v Cirknici se zelo ozkostrčno in pogrešno. Na šentiljski šoli je okrog 500 otrok in bi bila šola z novo šolo v Cirknici zelo razbremenjena. Za novi cirkniški šolski okoliš bi prišle v poštev tri bivše nekomasirane občine, in sicer vsa Kaniža, nad polovico Cirknice, vse gornje Dobrenje in Stara gora s 120 otroki. Otroci iz teh krajev imajo po dve uri hoda v šentiljsko šolo in morajo pozimi še v temi z doma in pridejo v temi domov blatni in premrazeni. Zaradi tega trpi zelo pouk, pa tudi izpostavljajo otroci svoje zdravje v veliko nevarnost. Na otroke, zaradi katerih je šola v Cirknici potrebna, naj bi merodajni činitelji pomislili preden se odločijo za kakšen sklep proti šoli. Uverjeni pa naj bodo, da se bodo znanamci čudili, ko bodo brali v šolski kroniki, da so se našli v 20. praviteljenem veku ljudje, ki so delali take sklepe.

Kulturni razgledi

Ustvarjanje naše glasbene kulture

Včeraj je predaval v Ljudski univerzi hrvaški skladatelj prof. Anton Dobronić o naši glasbi

Odlični in znani hrvaški skladatelj in glasbenik ter glasbeni vzgojitelj na zagrebškem konzervatoriju prof. Anton Dobronić je včeraj zvečer v Ljudski univerzi tolmačil vznik in razvoj naše glasbene kulture pred izbranim občinstvom iz krogov mariborskih glasbenih ljubiteljev. Predavatelj, v svoji stroki sloveč radi mojstrskega obvladovanja glasbene teorije in prakse, je v zgoščenem, logično in pregledno razpredenem podajanju razčlenil vse razvojne in bistvene elemente jugoslovanske glasbene kulture in tvorčnosti.

V smislu predavateljevih izvajanj ima vsak jezik svoje muzikalno oblikovanje in svojevrstno muzikalno dojetje ter občutenje. Vse tiste cerkvene in necerkvene glasbene vrednote, ki so prihajale med naš narod bodisi iz vzhoda ali zapada, so našle v poedinih delih naše jugoslovanske zemlje svoje lokalno prirajene in lokalno občutene ter prilagodene odmeve. V tem je pomenljiv pojav muzikalnega lokalizma v spevu in muziki. Predavatelj je navajal nekaj konkretnih primerov, ki so na prav zanimiv način podkrepili te njegove trditve.

Značilno za jugoslovansko in obče slo-

vansko glasbeno tvornost je, da je le-ta po markantnih predstaviteljih in tvorcih vznikla šele z romantiko. Medtem, ko so med latinskimi in germanskimi narodi glasbeni romantiki zaman stikali po muzikalnih dragocenostih in vrednotah, je tedaj v vsem čaru muzikalnega bogastva privrela na dan tiplčno slovanska narodna glasba. Ti germanski in latinski narodno glasbeni rezervoarji so bili že dolgo sem usahlj in izčrpani, dočim je šele v romantizmu iz nenačetih in še neodkritih vrelcev slovanske glasbene bogatije privrela elementarnost in sila slovanskega narodnega glasbenega občutenja s tem večjo silo na dan.

Do konca svetovne vojne imamo v jugoslovanskem glasbenem razvoju predvsem dve markantni osebnosti: Mokranjac, ki je prisluskoval narodnemu spevu, in Lisinski, ki je stvarjal iz ilirske perspektive, pri nas Slovencih pa Foersterjev pojav. V vsem zamahu se je naša jugoslovanska glasbena tvornost razpoldila po prevratu v svobodni Jugoslaviji. V tem našem razvoju zasledimo predvsem dve vodilni glasbeni struji: nacionalno kolektivistična in anacionalno individualistična. Prva struja je pri Hrva-

tih zasidrana v Dobroniću — predavatelj je svoje ime preskromno zatajeval in v ozadje potiskal — ter njegovem krogu, pri Slovencih pa je navajal predavatelj kot tipične predstavnike te tvorno glasbene smeri Lajovica, Adamiča in Prelovca. Na drugi strani pa gre formulacija v smislu poudarka glasbenika Širole pri mlajših hrvaških glasbenikih v smislu ustvarjanja naše glasbe v kontaktu z našo glasbeno tvornostjo. Papandopulo, Gotovac, Vrhovski in cela vrsta mlajših so značilni predstavniki mlajše generacije zagrebškega glasbenega kroga. Predavatelj naglašja, da so baš ti trije najproduktivnejši dočim so se ostali mlajši glasbeniki omejili na pičlejše ustvarjanje. V Ljubljani pa je razvojna struja stekla

k virom narodne pesmi in je akademski pevski zbor ljubljanski utrl v tej smeri nova pota, za kar mu gre vse priznanje in pohvala.

Ob zaključku izvaja predavatelj, da je baš Zagreb, ki je v središču glasbenih struj in vplivov, namenjeno važno poslanstvo v stvarjanju naše glasbene kulture in izpopolnitvi ter okrepitvi naše glasbene tvornosti. Ravno tukaj ima nacionalno skupnostna smer svoje najmočnejše pozicije pri oblikovanju nepotvorene prave in resnične jugoslovanske glasbe, ki bo použila v sebi vse dragocene elemente našega vzhoda in zapada k posveženi jugoslovanski glasbeni skupnosti in strnjivosti.

Ptujske novice

Odkritje starokrščanske bazilike pri Ptuj

Poročali smo že, da je vršilo pred kratkim Muzejsko društvo v Ptujju odkopavanja na Hajdini pri Ptujju, ki jih je vodil univerzitetni profesor dr. Valter Schmid, kateremu se je tudi posrečilo odkriti jedro Peotovije, mestno hišo (Forum) s širokim hodnikom (Porticus), velik tlakovani tržni prostor s prodajalno, več sosednih poslopij, ter razne druge znamenitosti velikega pomena. V neposredni bližini foruma in sicer na vzhodni strani so nepričakovano našli na zidovje, ki se je v splošno presenečenje izkazalo kot ostanki starokrščanske bazilike. Za to govori tloris in dobro ohranjena polkrožna apsida. V zidovju je vzdana večja množina razbitih oltarjev boga Jupitra in Mitre. Posebno lepi so ostanki Mitrovega oltarja, ki je najbrž prej stal že pred več leti odkritem Mitrovim svetiščem na Sp. Hajdini. Ta oltar je okrašen z različnimi prizori iz Mitrovega življenja. Zelo zanimivi so tudi tanki polstebri, ki so vsi prepreženi z bršlinovim listjem. Pod starokrščansko cerkvijo so našli na porušeno zidovje svetišča, ki je bilo, kakor se vidi, namenoma porušeno, ko se je zidala starokrščanska cerkev. To svetišče je iz I. stoletja neznanega božanstva (najbrž boga Iside). Kako so prišli v zidovje sta-

rokrščanske cerkve razbiti oltarji boga Jupitra, Mitre in drugih, je razlaga sledeča: Po ediktu cesarja Konstantina leta 313, s katerim je bilo krščanstvo priznано kot državna vera, so se kristjani s posebno vneto lotili razdiranja in opustošenja raznih poganskih, predvsem Mitrovih svetišč, ki so jim bila zaradi religiozne sličnosti in tekme hudo osovražena. Razbili so njihove oltarje in jih vzdali v zidove krščanskih cerkev, ter s tem hoteli pokazati svojo zmago in premoč nad najbolj osovraženo religijo. Odkritje starokrščanske bazilike pri Ptujju je tem večje važnosti, ker poznamo iz zgodovine imena štirih škofov, med katerimi je najodličnejši škof Victorin, ki je pod cesarjem Dioklecijanom radi svojega krščanskega prepričanja moral umreti mučeniške smrti.

Na ta način se odkriva zgodovina starega Peotovija, ki se prične koncentronaste dobe (1000 pr. Kr.) z obširnimi grobiščem na Sp. Hajdini, ki se nadaljuje s keltskim grobiščem pri Skorbi in pride v starorimsko naselbino Mitreja do gotskih in hunskih navalov. Za nepričakovano velike uspehe pri odkopavanju zasluži tako Muzejsko društvo v Ptujju, kakor univerzitetni profesor dr. Valter Schmid posebno priznanje in zahvalo.

Gospodarsko življenje

Obrtno gibanje v Mariboru

V mesecu oktobru 1935 so bile izdane sledeče obrtne pravice: Schell Marija, trgovina s tekstilnim blagom na drobno, Koroška 24; Weiler Ferdinand, trgovina s cveticami na drobno, Gosposka 26; Kac Josip, krojač, Kopališka 2; Stergar Alfonz (pod imenom »M. Berdajs nasl. Alfonz Stergar«), trgovina z mešanim blagom na drobno, Vetrinjska 30; Vinko Ignac, krojač, Vetrinjska 30; Schell Josip, ključavničar, Koroška 20; Krklec Janko, dimnikar, Slovenska 34; tvrdka »Viniumfructus«, družba z o. z., trgovina z alkoholnimi pijačami in deželnimi pridelki na debelo, Mesarska 5. — Izbrisane so pa bile sledeče: Rozman Dragotina, branjarja, Taborska 2; Gregorc Peter, čevljar (il. obratovališče), Glavni trg 18; Stropnik Josipina, modistinja, Dvoakova 10; Weiler Berta, trgovina s cveticami, Gosposka 26; Živic Ivan, trgovina z apnom, cementom, opeko in peskom, Smetanova 33; Golob Josip, mesar, Gosposka 40; Blašič Adolf, trgovina z mešanim blagom na drobno, Tržaška 2; Philipp Gustav, soboslikar, pleškar, črkošlikar in pozlatar, Vetrinjska ul. 11; Debeljak Rudolf, mesar (podružnica), Aleksandrova 53; Skopal Frančišek, postavljanje strelvodov, Cvetlična ul. 27; Knapič Ana, trgovina z bučnim oljem, sadjem, jajci, maslom, zelenjavo, smetano, sirom in južnim sadjem, Glavni trg (stojnica); Knapič Ana, pečenje kostanjev, Glavni trg; Ogrizek Elizabeta, trgovina s sadjem, zelenjavo, sirom, sirovim maslom, perutnino, cveticami in pecivom, Glavni trg (stojnica); Ogrizek Elizabeta, seimarstvo, Kraljeviča Marka ulica; Gselman Konrad, mizar, Ulica X. oktobra 5; Korent Franjo, pisarna za posredovanje nepremičnin, Smetanova 48 in Juričko Jakob, nadaljevanje po vdovi Mariji, dimnikarski obrt, Slovenska 34.

Iz združnega gibanja. Na novo se je vpisala v združni register gospodarska zadruga v Kovačevcih, ki bo nabavljala svojim članom vse gospodarske in gospodinske potrebščine. Nadalje se je vpisala Obrtna hranilnica in posojilnica v Celju. Vsak združnik jamči s svojim deležem in petkratnim zneskom.

Malonedeljske novice

Zadnja pot Mimike Malekove. Pretekli petek smo spremlili pri nas k zadnjemu počitku našo mlado Mimiko Malekovo, ki je umrla za posledicami nesrečnega padca s kolesa. Pokojnica je stopila v sokolske vrste takoj ob ustanovitvi Sokolske čete v Mali Nedelji ter ves čas marljivo sodelovala pri telovadbi, petju in gledaliških igrar. Pri pogrebu, kate-rega se je udeležila velika množica ljudi in na pokopališču sta igrali turobne žalostinke godba Ehrlichove tovarne iz Maribora in domača Sokolska godba. Ob grobu tega mladega življenja ni ostalo suho nobeno oko. Blag ji boji spomin! Preostalim naše iskreno sožalje!

Dohodki državne filmske centrale.

Minister za trgovino in industrijo je izdal uredbu o opravljanju vseh dohodkov državne filmske centrale za Jugoslavijo. Nova uredba je že stopila v veljavo.

Filmske zvezde imajo svojo policijo.

Filmske zvezde v Hollywoodu, ki so stalno v veliki nevarnosti pred raznimi napadalci in roparji, so sklenile osnovati lastno policijo. V ta namen so poklicale slovitega čikaškega detektiva Melvina Pulvisa, da bi organiziral njihovo telesno stražo. Pulvis se je odzval vabilu filmskih zvezd in se mudi že nekaj dni v Hollywoodu, kjer se posvetuje z raznimi varnostnimi oblasti.

MARIJ SKALAN

ROMAN Sida Silanova

»Vsak človek pripada najprej samemu sebi,« je razlagal Petrovič, nato svojih rodbini, potem narodu in po vrsti rasnemu sorodstvu, celinstvu ter človeštvu kot celoti.

»Čisto točno,« je dejal dr. Kasjak. »Zaradi tega je tudi vsak Slovenec najprej človek, nato član družine, potem svojega naroda, slovanstva, evropstva in človeštva.«

»Katerega svojega naroda?« ga je prekinil sodnik.

»Slovenskega, ker slovanskega naroda ni, ampak so le slovanski narodi. Zaradi tega tudi ne more biti slovanskega nacionalizma, ne v celoti ne v manjših skupinah, ampak je lahko le slovanska skupnostna zavest.«

»To se pravi, da negiraš tudi možnost obstoja jugoslovanskega nacionalizma? Čemu slepomišiš? Na dan z besedo!«

»Kdo slepomišiš?« se je razburil Branko. »Hočeš jasno definicijo mojega prepričanja?«

»Hočem.«

»Torej: Izpovedovanje pripadnosti k etnični narodnosti je...«

»Nacionalizem.«

»Izpoveduje pripadnosti k politični narodnosti.«

»Patriotizem.«

»Nacionalizem je tedaj lahko le etnične izvora, nikoli državopolitičnega, ako etična in politična narodnost nista identični.«

»Jasneje! Kaj hočeš s tem?« je silil sodnik.

»To, da jugoslovanskega naroda v etničnem smislu ni, ampak obstoja le v državopolitičnem. Zato tudi ne more biti jugoslovanskega nacionalizma, marveč je lahko le jugoslovanski patriotizem.«

»To je miselnost blagopokojne cesarsko-kraljeve Avstrije,« je planil sodnik.

»Nekoč si me zmerjal z mladim starcem, sedaj si pa dokazal, da tičiš sam še dlje v preteklosti, kar v prejšnjem stoletju. Vas bi ozdravilo samo novo suženjstvo. Treba bi vam bilo le nekaj tednov fašističnega gospodarstva, kakršno čutimo na Primorskem, ali pa režima, kakor je na Koroškem, pa bi videli, kako jugoslovanski nacionalizem ni samo mogoč, ampak je tudi edina odrešitev.«

»Natočevanje in oguljeni argumenti, s katerimi ne spraviš s sveta problema, ki obstoja in bo obstojal, dokler ne bo rešen.«

»In kako naj bi se rešil?«

»Kako? Združitev dveh ali več etničnih enot ustvari ob ohranitvi etničnih individualnosti lahko samo enotno državopolitično narodnost, nikoli pa ne etnične. Država, ki je torej ustvarjena iz dveh ali več etničnih enot in noče biti last le ene same, se more urediti samo na temeljih popolne avtonomije etničnih enot. Ako se ne uredi tako, to ni skupnost etničnih individualnosti, ampak domena ene same, vladajoče, ki je nava dno številčno ali kako drugače močnejša od drugih. V stran potisnjene enote postanejo ipso facto narodne manjšine. Cilj take vladavine ni sožitje enakopravnih, ampak hegemoniziranje vladajočih. To je teorija, iz nje pa izhaja tudi že sama po sebi tudi praksa. Ni to logično?«

»Logično je, a vsa ta logika je nepotrebna, ker je zasnovana na napačnem izhodišču,« je dokazoval sodnik. »Tvoje izhodišče je zanikanje obstoja etnične skupnosti našega državnega naroda. Tega zanikanja pa ne moreš opravičiti z argumenti, ki bi bili nesporni. Na taki podlagi bi lahko odrekal etnično homogenost tudi Nemcem, Italijanom, Špancem, ali komrkoli. Dejstvo, ki ga vse tvoje argumentiranje in logiziranje ne spravi s sveta, je, da smo Jugoslavi vsaj toliko etnično homogeni, kakor navedeni narodi, ali pa v marsikaterem oziru še bolj; razlika je le v tem, da je

pri njih zavest zlitja v enoto že izkristalizirana, pri nas pa še ni.«

»Zakaj ni? Ker ne more biti.«

»Nikakor, pač pa zato, ker so v nas še žive razdiralne sile, katere so nam vcepili nekoč umetno naši tuji gospodarji Nemci, Madžari, Turki in ne vem še kdo vse, v katerih življenjskem interesu je bilo, da ne nastane med Solunom in Trstom homogena etnična in po tej politična enota. Trobiti v svet tvoje stališče, pomeni zaradi tega služiti interesom tistih, ki komaj čakajo, da bi nas spet zaslužili. Potem bi pa seveda spet priznavali etnično homogenost Slovencev, Hrvatov in Srbov. Ako obstoja še v čem kako vprašanje, v tem gotovo ne obstoja, pač pa obstoja v pravilni ureditvi notranje uprave, ki bo spoštovala pozitivne dobrine obstoječih delov, a jih obenem usmerjala v višjo skupnost ertne bodočnosti. V tem je več problema.«

»To sta dve stališči,« se je vmešal dr. Frangež. Izražata se že vsa ta leta v vsem našem političnem življenju, in bomo odkriti, na škodo prvemu kakor drugemu. Ne strinjam se z nobenim ekstremizmom, moram pa odkrito priznati, da te razdvojenosti nikoli ne bi bilo, ali vsaj ne v taki prenapeti meri, ako se pri nas ne bi bile storile tolike nepotrebne napake, v prvi vrsti upravne. In še nekaj: bali smo se in se še bojimo odkritega in dokončnega razčiščenja pojmov.

Iz življenja in sveta

Italijanom preti v primeru kolonizacije nevarnost poabesinjenja

Zanimiva izvajanja angleškega jezikoslovca J. T. Harringtona

V zvezi z italijanskim prodiranjem v Abesinijo se pišejo te dni vse mogoče razprave. O tem, kaj čaka Italijane, če bi zmagali v Abesiniji, piše jezikoslovec J. T. Harrington, ki je dolga leta proučeval Abesinijo, njene jezike in psihološke pogoje in razvoj abesinske kulture. Na vprašanje, kako bo z abesinskim jezikom in z abesinskim prebivalstvom, če postane Abesinija italijanska kolonija, je dr. Harrington odgovoril:

Recimo, da se bodo Italijani v Abesiniji razširili tako, da pošljejo tja toliko svojih kolonistov, kolikor je Abesincev samih. Vemo, da je v Abesiniji zdaj 10 milijonov ljudi in da so antropološko vzeto sicer neenotni, vendar pa enotne barve, temnočrna rujave. Po izkušnjah s Portugalci v Afriki in tudi iz vse zgodovine človeštva lahko zanesljivo sklepamo, da bi se Italijani in Abesinci krvno popolnoma zmešali. Navzlic vsem družabnim, verskim in krajevnim razlikam bi bilo to samo vprašanje časa in nekega dne bi imel vsak potomec prvotnih italijanskih kolonistov s svojih žilah vsaj del abesinske krvi.

In ker bi bilo novo prebivalstvo Abesinije del prebivalstva velike Italije ter bi imelo na razpolago vsa moderna prometna sredstva med italijanskim polotokom in italijanskimi gorami v Afriki, bi se začelo vračati deloma nazaj v domovino in zanašati tja abesinsko kri. Gotovo lahko trdimo, da bi se tudi Italijani v Evropi pomešali. Po krvi bi Abesinci končno zmagali nad svojimi gospodarji prav tako kakor so pred mnogimi stoletji zmagali Italijani po krvi nad plavolasimi in modrookimi Goti, ko so gotski kralji uvrstili Italijo v venec svojih držav. Zmaga po krvi je počasnejša, toda sigurnejša in slednjič tudi popolnejša od zmage z orožjem.

Zakaj pa se to ni zgodilo v tako popolni meri v Južni Afriki? Zato, ker so am čisto drugačni pogoji, pravi dr. Harrington. V Afriki je bilo domačega prebivalstva zelo malo. In ko so ga Buri in Angleži premagali, je imelo domače prebivalstvo mnogo prostora, kamor se je lahko umaknilo. Poleg tega so Holandci in Angleži v svoji kolonialni politiki in v svojem razmerju do domačih ras čisto drugačni od Italijanov in latinskih narodov sploh. Holandci in Angleži se mnogo pomešajo, oni imajo ostro tendenco

nadvlade in znajo tudi vztrajno držati ostro mejo med seboj in domačini. Latinski narodi pa tega ne znajo. Tam, kjer so kolonizirali Afriko, ne da bi se pomešali, je bilo to samo zato, ker so bile kolonije nezdrave in se ni moglo v njih trajno naseliti. Morali so se tam pogosto menjavati in to jih je rešilo, da se niso pomešali z domačini. Drugod zopet postavi temu mejo vera, posebno islam. Mohamedanci se vsakemu mešanju z neverniki trdovratno in uspešno branijo.

Toda v Abesiniji so razmere čisto drugačne, in sicer v prilog popolnemu mešanju. Po mnenju dr. Harringtona bi prišli tu v poštev zlasti naslednji činitelji: Abesinske gorske kraje bi lahko napravili tako zdrave kakor Švicarske Alpe. Znatno del abesinskega prebivalstva je krščanske vere. Domačini bi se branili do zadnje kaplje krvi, če bi jih hotel kdo pregnati iz njihove zemlje, kjer žive že skozi tisočletja. To niso nomadi, kakor so bili recimo prebivalci južne Afrike. Vse to bi torej podpiralo nastanek mešane rase, v kateri bi zunanji znaki Abesincev, zlasti črna barva kože, kodrasti lasje, način kretenji, govornice itd. najbrž prevladali.

Abesinsko sodstvo

Cesar predseduje vrhovnemu sodišču kot afa neguš, sodnik krone. Enako tudi generali predsedujejo sodiščem svojih okrajev. V tem primeru pa gre samo za veliko sodišče, kajti sicer si stranke večinoma same izvolijo razsodnike, recimo eno izmed prič primera, ki je vir spora. Če izrečene razsodbe ta ali ona stranka ne sprejme, privede razsodnik obtoženca in tožnika pred sodnika I. stopnje in zastopa tam glavno pričo. Proti razsodbi tega uradnika se lahko stranka pritoži na višjega uradnika in tako dalje do cesarja. Tako je nedavno odločal cesar v sporu, kjer je tožnik zahteval tolar odškodnine in obresti za proso, ki ga je na njegovem polju pojedel bik, last rasa Kase, vladarja Šoe in Vaguemdera. Abesinsko pravo je bilo zadnjič kondificirano v Fatha-Negaši (slava kralju). Še vedno je pa v veljavi krajevno običajno ustno pravo, ki čisto izpodrine tudi oficijelni zakonik po načelu »kralj ima proti sebi običajno pravo dežele«. Leta 1932 je izšel novi kazenski zakonik, ki je sicer notranje izvirjal iz prejšnjih zakonikov,

vendar ga je pa močno inspiriral siamski zakonik iz leta 1908. Leta 1932 je bil s cesarsko naredbo končno definitivno urejen sistem kazenskega postopka. Spore med tuji obravnavajo konzularna sodišča. Spore med Abesinci in tuji obravnava posebno sodišče, obstoječe iz abesinskega sodnika in konzula države, iz katere je dotični tujec. Proti razsodbi tega sodišča je mogoča pritožba na cesarju.

Smrtna injekcija

Skupina angleških zdravnikov pod vodstvom predsednika Društva narodov za legalizacijo evtanazije lorda Moynihana je pripravila osnutek zakona, s katerim bi bilo dovoljeno rešiti neozdravljivo bolne ljudi trpljenja s smrtno injekcijo. Lord Moynihan predlaga uvedbo uradnega formulacija na pacientovo izjavo, da hoče biti s smrtjo rešen dolge mučne agonije. Lord Moynihan pravi, da se zaveda odgovornosti zdravnika pri zavedni pospešitvi bolnikove smrti in razlogov, ki se dajo naštetih proti tej temeljiti formi zdravništva. Našprotno je pa prava muka za vestnega zdravnika zavest, da stoji brez moči ob postelji neozdravljivo bolnega človeka, kjer mora mirno gledati, kako trpi bolnik najhujše muke, ne da bi mu mogel pomagati ali preprečiti njegovo

skorajšnjo smrt. Poleg tega, pravi lord Moynihan v utemeljitvi svojega predloga, širši javnosti ni znano veliko število samomorov neozdravljivo bolnih ljudi. Marsikdo se odloči za usodni skok v neznanu večnost, čeprav bi bil lahko rešen, samo zato, ker se boji, da mu zdravnik noče povedati resnice. Zanašanje na zdravnikovo iskrenost v vseh primerih bi izključilo take tragedije in rešilo življenje bolnikom, ki jih je mogoče ozdraviti.

Otroci so zgradili železnico.

V parku v Tiflisu na Kavkazu je speljana majhna železnica, dolga 400 metrov, široka pa 75 cm. Progo, lokomotivo in tri vagona so zgradili otroci pod vodstvom svojih učiteljev. Z gradnjo je bilo zaposlenih okrog 500 otrok nad tri mesece. Ker je promet na železnici zelo živahen, nameravajo otroci podaljšati progo za 600 metrov, tako da bo dolga 1000 metrov.

Brezposelnost v Angliji.

Število brezposelnih v Angliji je znašalo 1. novembra 1.828.000. Na zimo pa se bo število brezposelnih še povečalo. Veliko skrbi z brezposelnimi ima torej tudi bogata Anglija.

<p>Razno</p> <p>ROBAUS-SUHOR brez konkurence. 5075</p> <p>BLAZINE MONTIRAMO po najnižji ceni. Predtiskarija C. Nifergal, Koroška c. 1. 5170</p> <p>MALEGA OTROKA sprejem v oskrbo. Naslov v upravi lista. 5164</p> <p>Posesti</p> <p>OKOLI 5 ORALOV GOZDA z malim travnikom, 1 1/2 ure od Maribora, blizu banov. ceste, na prodaj. Izve se v Šoli v Sv. Marjeti ob Pesnici 5156</p> <p>Prodam</p> <p>AFRIK, ZIMA, vata, zimnice, otomane, kauče, naslonjače v veliki izbiri nudi najceneje Novak, Ve-trinjska 7, Koroška 8. 4285</p> <p>INSTRUMENTI za godbo na pihala, notna stojalca, bluze in čepice za godce po ceni na prodaj. Vprašati v Šoli v Krčevni. 5155</p>	<p>KOLJE za sadna drevesa prodaja Gnilšek, Razlagova ulica 25. 5175</p> <p>Kupim</p> <p>KUPIM KNJIZICE Mestne hranilnice v Mariboru ca. Din 25.000 proti takojšnjemu plačilu. Ponudbe pod »Tako plačilo« na upravo »Večernika«. 5088</p> <p>KUPIM STARO KOLO. Studenci, Aleksandrova cesta 17. Šef. 5163</p> <p>Sobo odda</p> <p>Oddam opremljeno ali prazno, popolnoma separirano SOBO, mirno ob parku. Vrazova ul. 9-II, levo. 5124</p> <p>ODDAM SOBO in kuhinjo z nekaj vrta. Me-sečno Din 270.—, Zrkovska cesta 3, Pobrežje. 5169</p> <p>Stanovanje</p> <p>LEPO TRISOBNO STANO-VANJE ob parku oddam s 1. decembrom. Ciril-Metodova 18. vrata 9. 5149</p>	<p>LEPO 3-SOBNO STANO-VANJE se odda s 1. decembrom ali 1. jan. 1936. Vprašati Koroška c. 8, Hlebš. 5173</p> <p>Službo dobi</p> <p>VEČ KROJAŠKIH POMOČNIKOV za veliko delo, z lastnim strojem imajo prednost sprejme takoj »Adam Tailleur«, Gosposka 44. Isti sprejme boljšega vajenca. 5172</p> <p>DVE URADNIŠKI MESTI sta na razpolago. Javite se pri Borzi dela za inteligentne poklice, Grad. 5167</p> <p>Službo išče</p> <p>PEKOVSKI POMOČNIK vojaščin prost. brez kakšnih sredstev, išče mesto pomočnika. Naslov v upravi »Večernika«. 5168</p> <p>Pouk</p> <p>POSEBNE URE daje v vseh predmetih vsječ-solec. Vprašati v trafikii Koroška 1. 5171</p>
--	---	--